

Foto: Gudrun Johansson

Hästavel och uppfödning med kvalitet Fas 2

Rapport framtagen för Hästnäringens nationella stiftelse, HNS av Hästcentrum Skara, SLU i Skara december 2008.

Finansiering av projektet har skett via Jordbruksverkets satsning på Livskraftigt hästföretagande.

Kontakt: Vanja Linde Sandgren

vanja.sandgren@adm.slu.se 0511-67155

Innehåll

Hästavel och uppfödning med kvalitet – fas 2	3
Bakgrund	3
Fas 2	3
Avel och uppfödningssenkät.....	4
Profilfrågor	4
Organisationer	5
Utbildningsnivå	5
Uppfödare - hur länge, varför och avelsområde.....	6
Var utövas avelsverksamhet och vill man förändra den?.....	8
Behov av utbildning och förslag	8
Informationssökning.....	9
Ämnesområden.....	9
Hur man vill lära sig.....	10
Kursupplägg	10
Tidsaspekter och resor.....	11
Avgifter	11
Beskrivning och värdering	12
Behov	12
Förslag Fas 3	13

Hästavel och uppfödning med kvalitet – fas 2

Bakgrund

Projektet Hästavel och uppfödning med kvalitet är initierat av och styrs av Hästnäringens Avelskommitté, som består av de fem avelsorganisationerna Svenska Hästavelsförbundet (SH), Avelsföreningen Svenska Varmblodiga Hästen (ASVH), Svenska Islandshästförbundet (SIF), Svenska Travsportens Centralförbund (STC), Svensk Galopp (SG) samt Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) och Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS).

Projektledare för Fas 1 och 2 är Vanja Sandgren, Hästcentrum, SLU i Skara. Styrgrupp och beslutande instans är Hästnäringens Avelskommitté. Medarbetare är Therese Gustavsson och Carina Palmgren Karlsson, SLU.

Projektets övergripande syfte är att förbättra den avelsrelaterade kompetensen bland landets uppfödare genom att:

- inventera och strukturera befintliga avelsutbildningar
- tillgängliggöra information om befintliga avelsutbildningar för samtliga avelsorganisationer och för enskilda uppfödare
- analysera och värdera den befintliga utbildningsstrukturen jämfört med utbildningsbehovet och lämna förslag till förändringar och kompletteringar
- föreslå en genomförandeplan för att under 2009 etablera och starta det utbildningsprogram som strukturerats och skapats i projektet.

I Fas 1 av projektet gjordes en inventering av det befintliga utbudet av hästavelsutbildningar i Sverige och den litteratur om hästavel som finns på svenska. Fas 1 genomfördes våren 2008.

En slutsats av inventeringen är att det finns ett stort utbud av vederhäftig avelsrelaterad utbildning. Kunskapen om avelsutbildningarna bör tillgängliggöras och paketeras på ett smakligt och pedagogiskt sätt. En annan slutsats är att målgruppen för utbildning är bred, från den nya uppfödaren till uppfödaren med lång erfarenhet och utbildning. En tredje slutsats är att avelsrelaterad utbildning på akademisk nivå är relativt väl utbyggd genom SLU:s utbildningar. De eftergymnasiala utbildningarna (s.k. KY-utbildningar) har en mer praktisk inriktning och kvalitetsgranskas av KY-myndigheten. Naturbruksgymnasierna följer Skolverkets kursplan som gäller över hela landet. Övrigt utbud av kurser och utbildningar är svåra att värdera nivån på.

Bedömningen efter Fas 1 är att det framför allt är utbildningsformerna som måste utvecklas. Innehållet måste också vara pedagogiskt och tilltalande i sin utformning. Dessutom måste befintliga och tillkommande utbildningar marknadsföras bättre.

Fas 2

Som inledning på Fas 2 av projektet hölls den 19/8 ett seminarium med inbjudna representanter för svensk hästavel och hästnäringens organisationer. Bland de medverkande fanns naturbrukslärare, universitetslärare, länsstyrelser, uppfödare mfl. Syftet med seminariet var att förankra inventeringsresultatet samt att diskutera behovet av utbildning (vem, vad, hur). Sammanfattning av seminariet, se bilaga 1.

Utifrån inventeringsresultatet och de synpunkter som framkom vid seminariet beslutade Avelskommittén om följande inriktning av Fas 2:

- Värdera de utbildningar som identifierades i inventeringen och sortera in dem i befintlig utbildningsstruktur för avelsrelaterade utbildningar.
- Utifrån resultatet av punkterna ovan analysera behovet av förändringar i utbildningsstrukturen och om så visar sig vara fallet föreslå förändringar i strukturen. Finns det för mycket av vissa utbildningar, saknas det utbildningar, kan vissa utbildningar samordnas etc.?
- Lämna förslag på vilka utbildningar som bör prioriteras när det gäller att skapa nya utbildningar samt vilken eller vilka former dessa bör ges i.
- Lämna förslag på hur en tredje fas av projektet skulle kunna utformas. Den tredje fasen skulle inkludera formulering av mål, innehåll, pedagogiskt upplägg och övriga förutsättningar för de utbildningar som saknas samt tillskapandet av dessa.

Avel och uppfödningenkät

En enkät har utformats (bilaga 2 a och b). Den har funnits tillgänglig via Internet under perioden 081114 – 081202 på de inblandade avelsorganisationernas hemsidor samt HNS' och Hästcentrums respektive hemsidor.

Syftet med enkäten var att få en uppfattning om vilken typ av utbildningar hästuppfödarna är intresserade av samt önskvärda utbildningsformer. Enkäten utformades i två varianter, den ena vände sig till företagare inom avelsverksamhet och den andra till icke företagare (hobbyuppfödare).

På den som vände sig till företagare kom 391 svar (69,5 % kvinnor och 30,5 % män) och på den som vände sig till hobbyuppfödare kom det 370 svar (84,3 % kvinnor och 15,7 % män)

Åldern på respondenterna varierar mellan 20 år - över 65 år. Ett fåtal kvinnor yngre än 20 år har svarat på enkäten. En sammanställning i tabellform finns gällande vissa frågor (bilaga 3).

Profilfrågor

Resultatet bygger helt på dem som har svarat på enkäten. Gruppen kan inte ses som helt representativ för landets uppfödarkår eftersom inga direktutskick har gjorts. Märkbart underrepresenterade är travhästuppfödare och islandshästuppfödare. Tillgång till Internet kan ha begränsat svarsfrekvensen från alla grupper av uppfödare.

Det faktum att respondenterna speglar olika inriktningar, åldersgrupper, kvinnor och män hobbyuppfödare och företagare anses ändå vara tillräckligt för att underlaget ska kunna användas i projektet.

Organisationer

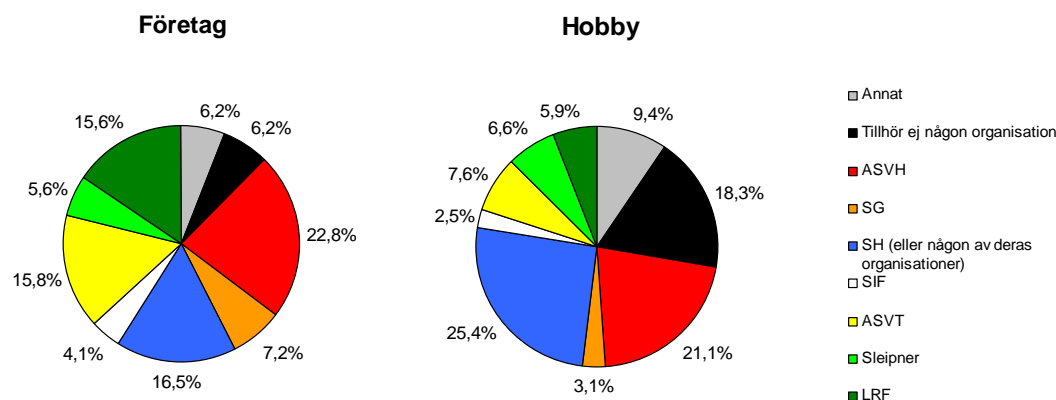
De som besvarat enkäten har uppgett organisationstillhörighet enligt nedanstående tabell som visar såväl företagare som hobbyuppfödare. Svarsfördelningen är angiven i procent (%) för respektive kategori uppfödare.

Tabell 1. Organisationstillhörighet för svarande företagare och hobbyuppfödare. Svarsfördelningen är angiven i procent (%).

Enkätfråga 1:3	Företag	Hobby
Annat	6,2	9,4
Tillhör ej någon organisation	6,2	18,3
ASVH	22,8	21,1
SG	7,2	3,1
SH (eller någon av deras organisationer)	16,5	25,4
SIF	4,1	2,5
ASVT	15,8	7,6
Sleipner	5,6	6,6
LRF	15,6	5,9

Kommentar:

LRF finns representerad i tabellen pga. organisationens medverkan i Avelskommittén samt att organisationstillhörigheten kan visa ett engagemang i landsbygdsfrågor.

Utbildningsnivå

En stor andel av respondenterna är högskoleutbildade, 54 % av företagarna respektive 43 % av hobbyuppfödarna. Av företagarna har 33 % högst gymnasieutbildning. Motsvarande uppgift för hobbyuppfödarna är 43 %. Resten har som högsta utbildning grundskola eller motsvarande.

Veterinärer, agronomer och hippologer finns överrepresenterade i gruppen av högskoleutbildade. Detta förklarar att så många också har genomgått någon form av avelsutbildning då det ingår som en del i högskoleutbildningen (av företagarna 49 % och hobbyuppfödarna 32,5 %).

De med högskoleutbildning har även genomgått enstaka kurser t.ex. hästavel på distans. Därefter är det vanligt att man har en seminutbildning på olika nivå bland företagarna. Däremot är de ingen bland hobbyuppfödarna som redovisar genomgången seminutbildning.

Domarutbildning och exteriörbedömningskurser nämns frekvent i kommentarsfältet i enkäten. Detta gäller för båda grupperna. Svenska islandshästförbundets kurser nämns bland företagarna.

Den egna hästkunskapen anses vara god. Bland företagarna värderar 31 % sina kunskaper till den högsta nivån som är 5, mycket god kunskap om hästar. Motsvarande siffra för hobbyuppfödarna är 23 %. Många har lagt grunden till den egna hästkunskapen via uppväxtförhållande eller arbetslivserfarenhet vid lantbruk, stuteri mm.

Uppfödare - hur länge, varför och avelsområde

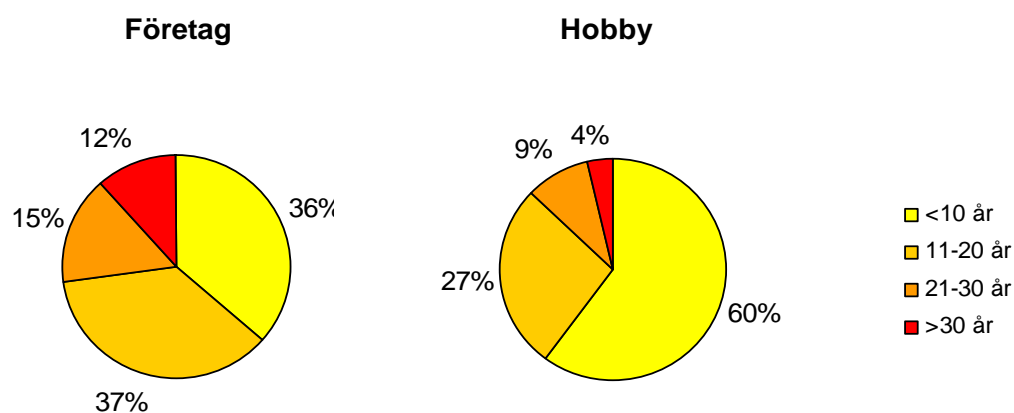
Antalet år som svarande företagare respektive hobbyuppfödare har varit verksamma inom branschen gällande hästavel och uppfödning visas i nedanstående tabell. Svartsfördelningen är angiven i procent (%) för respektive kategori uppfödare.

Tabell 2. Antal år som företagare respektive hobbyuppfödare har varit verksamma inom branschen gällande hästavel och uppfödning. Svartsfördelningen är angiven i procent (%).

Enkätfråga 1.7.	Företag (383 svar)	Hobby (364 svar)
<10 år	36,2	60,4
11-20 år	36,5	26,9
21-30 år	15,4	9,1
>30 år	11,7	3,6

Företag: 18,5 % verksamma 5 år eller kortare tid

Hobby: 40,1 % verksamma 5 år eller kortare tid

Av de som svarat på enkäten är det relativt många hobbyuppfödare som varit verksamma kortare tid än tio år. En möjlig förklaring kan vara att den som är i en uppbyggnadsfas i branschen är mer aktiv i sitt sökande på Internet än etablerade uppfödare med andra källor eller nätverk.

Antalet föl är hos 40 % av företagarna 1-2 föl per år. Av hobbyuppfödarna tar 35 % 1-2 föl per år. Majoriteten, 50 %, tar ca ett föl per år. Riktigt stora uppfödare är få bland de svarande. Endast 0,8 %, dvs. tre personer har svarat att de tar fler än 50 föl per år.

Det planeras och föds föl och av enkäten framgår att det bland respondenterna i denna undersökning finns många nya uppfödare såväl inom företagande som inom hobbyuppfödning.

Syftet med uppfödningen är hos 40 % av de svarande företagarna, att få fram bra tävlingsindivider att sälja eller för eget bruk. Därefter anser man att det är ett intressant ämne, nöje och avkoppling. Bland hobbyuppfödarna anser något färre, 30 %, det som viktigt att få fram bra tävlingsindivider att sälja eller för eget bruk, därefter som ovan.

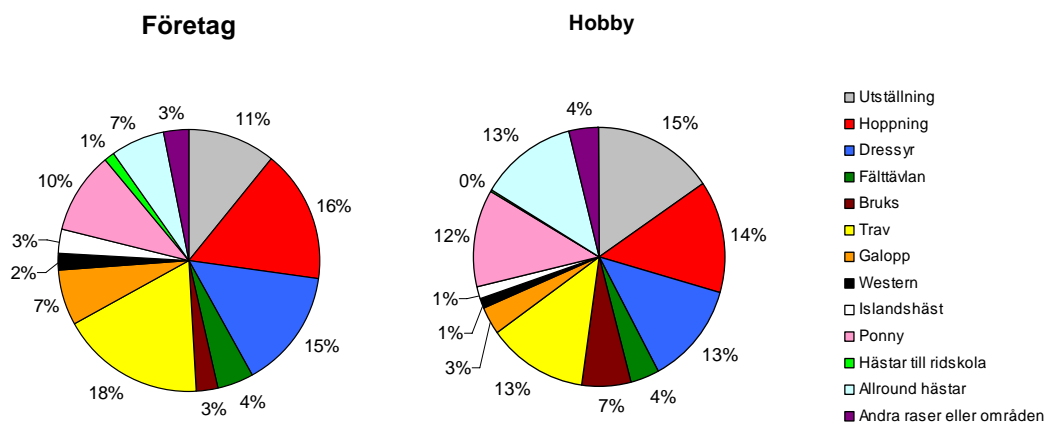
Gällande avelsområden behöver inte svaren vara proportionerliga i förhållande till sporternas faktiska storlek. Svaren visar däremot att enkäten nått en bredd av uppfödare inom de flesta hästraser som finns i Sverige. Detta får anses som användbar information i undersökningen.

Tabell 3. Avelsområde/-inriktning för företagare respektive hobbyuppfödare.

Svarsfördelningen är angiven i procent (%).

Enkätfråga 1.10.	Företag (383 svar)	Hobby (364 svar)
Utställning	10,9	15,5
Hoppning	16,4	13,9
Dressyr	14,8	12,8
Fälttävlan	4,4	3,5
Bruks	2,8	6,5
Trav	17,8	12,9
Galopp	7,1	3,3
Western	2,0	1,3
Islandshäst	3,0	1,3
Ponny	10,0	12,3
Hästar till ridskola	1,3	0,4
Allround hästar	6,8	12,5
Andra raser eller områden	3,0	3,8

Företag: 18,5 % verksamma 5 år eller kortare tid

Kommentar: Enligt ovanstående resultat framgår en tydlig skillnad mellan de båda uppfödarkategorierna. Företagarna är mer inriktade på avel inom framför allt hoppning, dressyr och trav. Hobbyuppfödarna är mer inriktade på utställning, bruks, ponny och allroundhästar.

Var utövas avelsverksamhet och vill man förändra den?

De flesta, 67 % av företagarna och 62 % av hobbyuppfödarna, har egen gård. Hyr in på annans gård gör 9 % företagarna och 26 % av hobbyuppfödarna.

Eget stuteri har 17 % av företagarna medan det inte finns några ”hobbystuterier”. Däremot har nästan 8 % av hobbyuppfödarna sina hästar inhyrda på annans stuteri, medan motsvarande siffra för företagarna är drygt 4 %.

Frågan om man vill förändra omfattningen på sin hästavelsverksamhet ställdes endast till företagarna. Av dessa vill de flesta, 52 %, behålla omfattningen på sin verksamhet medan 30 % vill utöka. Däremot vill 14 % minska sin verksamhet och 4 % planerar att avveckla.

Det finns väldigt många kommentarer till denna fråga. Utmärkande är att man tycker att avel är kul samt att man vill arbeta med bättre ston och avelsmaterial. Man vill också utöka om det skapas bättre ekonomiska möjligheter. De som vill avveckla anger ekonomiska skäl, framför allt personalkostnader och för små marker/arealer, men även ålder och sviktande hälsa nämns som anledningar till att sluta.

Hobbyuppfödarna svarar på frågan om de vill starta företag inom hästavel och hästuppfödning. Av dessa svarar 33 % Ja medan 40 % svarar Nej. Resten svarar att de inte vet. Hobbyuppfödarna som vill starta företag ser ekonomi, lönsamhet, skatteregler mm. som begränsningar. Några skriver att de behöver bättre kunskaper i hur man driver ett företag.

Behov av utbildning och förslag

I vardera gruppen av företagare eller hobbyuppfödare anser sig 14 % ha litet eller inget behov av utbildning och kompetensutveckling. De som anser sig ha ett stort behov uppgår till 17 % av företagarna och 24 % av hobbyuppfödarna. Majoriteten av respondenterna i vardera gruppen anser sig dock ha ett medelstort behov av mer utbildning.

Det är huvudsakligen män som anser att de inte har något behov av kompetensutveckling, och denna uppfattning ses framför allt bland dem som är företagare. Samtliga kvinnor bland hobbyuppfödarna anser att de har behov av kompetensutveckling.

När det gäller uppfattningen om andras behov av utbildning bland dagens uppfödare anser såväl företagarna som hobbyuppfödarna att 90 % har medel eller ett stort utbildningsbehov.

Majoriteten, 75 % av företagarna och 85 % av hobbyuppfödarna vet lite eller inget om de utbildnings- och kursverksamheter som existerar idag i Sverige. Eftersom många välutbildade inom branschen har svarat på enkäten tyder detta på att man har dålig kontroll och eventuellt tror att det finns andra kurser eller utbildningar som i praktiken inte finns. En utredning över befintliga utbildnings- och kursverksamheter finns i ”Hästavel och uppfödning med kvalitet”, Fas 1.

Exempel har givits på ett drygt trettiotal organisationer med bra utbildningar inom hästbranschen. Företagarna menar att SLU och ASVT är goda anordnare, därefter följer ASVH och SIF. Flyinge finns med som exempel på bra anordnare men man har inte angett vilken organisation som stått bakom de utbildningar som man refererar till. Hushållningssällskapen finns med och därefter rasföreningar, naturbruksgymnasier, KY-utbildningar mm.

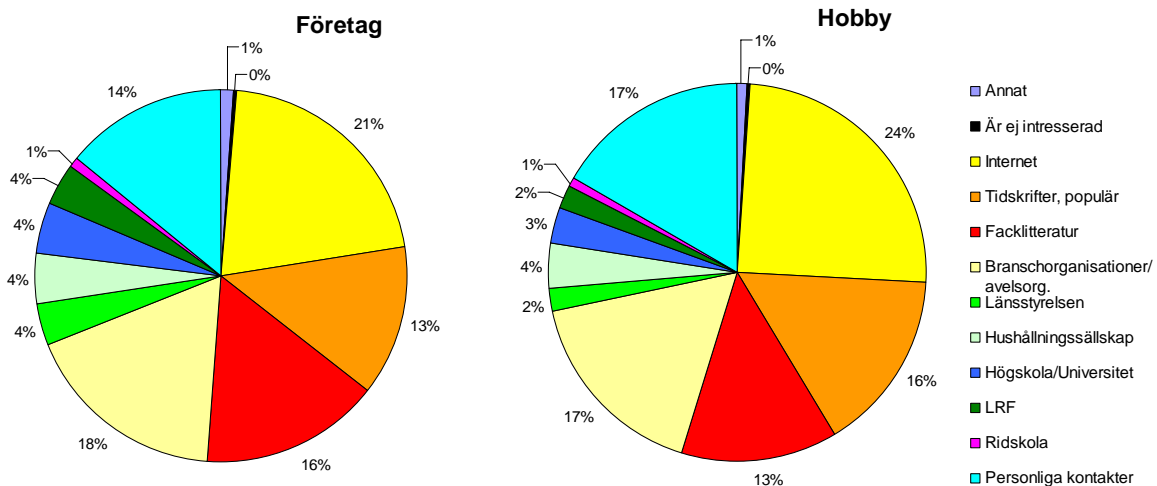
Hobbyuppfödarna nämner SLU, ASVH, SH och ASVT. Därefter följer Flyinge, STC, SIF och övriga rasföreningar.

Både företagarna och hobbyuppfödarna framhåller Svenska Kennelklubben som ett bra exempel på en organisation utanför "hästvärlden" med bra avelsutbildning. Därefter föreslår man de olika husdjursföreningarnas utbildningar på lantbrukssidan samt LRF.

Företagarna nämner ett 20-tal olika organisationer såsom Länsstyrelser, Hushållningssällskap, Svensk Mjolk, Svenska djurhälsovården mm. Hobbyuppfödarna hänvisar till naturbruksgymnasierna, SLU och Blå Stjärnan.

Informationssökning

De som svarat på enkäten söker i första hand information om utbildning och kompetensutveckling när det gäller avel och uppfödning på Internet. Därefter söker företagarna via bransch/avelsorganisationer, facklitteratur, personliga kontakter och tidskrifter. Hobbyuppfödarna söker efter Internet i första hand via bransch/avelsorganisationer och personliga kontakter, därefter via tidskrifter och facklitteratur.

Ämnesområden

Intresse

Det framgår att båda grupperna, oavsett ålder och kön, är intresserade av det mesta inom området avel och uppfödning. Det tyder på att man inte söker spetskompetensen i första hand. Företagarna vill lära sig något mer om avelsmål, sto- och hingstval, betydelse av blodslinjer, avelsvärderingsmetodik, grundläggande genetik, genetiska defekter, exteriörbedömning, utfodring och skötsel, veterinära frågor, juridik, avtal, ansvarsfrågor, affärsutveckling.

Hobbyuppfödarna uttrycker ett något mindre intresse för genetik och affärsutveckling. I övrigt är intresset för ämnesområdena samma som för företagarna.

Branschens behov

Företagarna menar att branschen som helhet har ett större behov än vad man som enskild tycker att man behöver. Behovet gäller avelsmål, sto- och hingstval, grundläggande genetik, utfodring och skötsel.

Hobbyuppfödarna anser att behovet hos andra gäller avelsmål, sto- och hingstval, grundläggande genetik, utfodring och skötsel, samt genetiska defekter. Det sistnämnda är ett tillägg jämfört med företagarna.

Ämnesområden som saknas

Mellan 30-40 % av dem som svarat anser att det fattas ämnesområden inom dagens avelsutbildningar/kurser. Företagarna nämner affärsutveckling, juridik, marknadsföring, försäljning och internationella aspekter på handel och regler. Hobbyuppfödarna saknar ämnesområden som grundläggande hästkunskap, grundläggande avel, sto- och hingstval, defekter och rasspecifika kurser. I denna grupp är ekonomi och marknadsföring inte intressant.

Hur man vill lära sig

Företagare

Företagarna säger att man helst vill hämta kunskaper via kurser och Internet. Därefter söker man sig till seminarier, facklitteratur, studiebesök, utbildning, rådgivning och nätverk.

Äldre män vill gärna läsa facklitteratur men är inte främmande för Internet, studiebesök och kurser. Yngre kvinnor söker sig till Internet, seminarier och utbildning. Medelålders kvinnor vill ha kurser, seminarier och Internet, man vill gärna träffas. Äldre kvinnor vill gå på seminarier, läser facklitteratur och söker på Internet.

Generellt ser en övervägande andel av företagarna som svarat att kurser och Internet passar för ämnet. Få har tilltro till rådgivning och nätverk. Flest kommentarer kommer från kvinnor i medelåldern.

Hobbyuppfödare

Hobbyuppfödarna är generellt intresserade av kurser, därefter kommer Internet, seminarier, facklitteratur, studiebesök, utbildning rådgivning, nätverk.

Endast en yngre man svarar Internet. Medelålders män vill söka på Internet och läsa facklitteratur. Äldre män vänder på ordningen och hänvisar till facklitteratur först och därefter Internet. Yngre kvinnor föredrar Internet, kurser och utbildning. Medelålders kvinnor söker på Internet och vill gå på seminarier, kurser och studiebesök. Man söker information i olika former. Nätverk och rådgivning är mindre förekommande.

Mentorskapssystem och distansutbildningar finns som förslag. Flest kommentarer görs även här av medelålders kvinnor.

Kursupplägg

Företagare

Företagare vill gå på seminarier och studiebesök. Därefter väljer de webbaserade distanskurser och helgkurser. Yngre män vill gå på seminarier, studiebesök, kvällskurser och webbaserade distanskurser. Medelålders män föredrar seminarier, studiebesök, webbaserade distanskurser och helgkurser. Bland de äldre männen överväger studiebesök, sedan vill man gå på seminarier och helgkurser.

Yngre kvinnor har ett jämnt intresse för seminarier, studiebesök, kvällskurser, helgkurser och webbaserade distanskurser samt utbildningar. Likadant gäller för gruppen medelålders

kvinnor. Här ser man för första gången ett ökat intresse för rådgivning. Äldre kvinnor söker sig till seminarier och webbaserad distanskurser.

Endast den yngre generationens kvinnor ser längre sammanhållna utbildningar som en väg. Övriga, såväl kvinnor som män, vill helst ha seminarier och webbaserade distanskurser. Ganska viktigt, men inte nödvändigt för kvinnor mellan 20 och 60 år är högskolepoäng.

Hobbyuppfödare

Hobbyuppfödarna vill generellt gå på seminarier, helgkurs, studiebesök, webbaserad distanskurs, kvällskurs, rådgivning, studiecirkel, utbildning, och utbildning som ger högskolepoäng. Yngre män vill göra studiebesök och gå på seminarier. Medelålders män föredrar helgkurs och webbaserad utbildning medan äldre män är öppna för alla typer av utbildningar. Yngre och medelålder kvinnor vill gå alla typer av utbildning, kurser eller kompetensutveckling. Äldre kvinnor föredrar seminarier och kvällskurser.

Det verkar inte vara viktigt med högskolepoäng. Någon säger att webbkurser är okey, men att man inte träffar folk. Ibland sker en begreppsförvirring, man kan inte skilja på utbildning, kurs respektive seminarier.

Tidsaspekter och resor

Vid frågan om hur lång tid respondenterna kan tänka sig att lägga ned på utbildning, kurs eller kompetensutveckling kan slutsatsen dras att de flesta är mer intresserade av kortare kurser än längre utbildningar.

Företagarna vill delta i utbildning, kurs eller kompetensutveckling, helst 1-2 dagar, därefter ca 1 vecka under deltid och 2-4 veckor under deltid. Sex månaders deltidsstudier är också ett alternativ. Eftersom många är yrkesverksamma är det svårt att vara hemifrån men viljan finns. Lämpligaste tidpunkt för utbildning, kurs eller kompetensutveckling är för företagarna vinter, höst, sommar vår, med kraftig övervikt åt vinter. Egna förslag är webbkurs på valfri tidpunkt, eget arbete hemma kvällstid, under höst och vinter, oktober-februari, november-april. Man reser helst inom en radie på max 10 mil, därefter 20 mil, 4 mil och över 30 mil där avståndet kräver övernattnig.

Hobbyuppfödarna vill delta 1-2 dagar, därefter 2-4 veckor under deltid och ca 1 vecka under deltid, sex månaders deltidsstudier, och 1 år under deltid. Hobbyuppfödarna föredrar utbildning under vinter, höst, sommar vår, med kraftig övervikt åt vinter. Man reser helst inom en radie på max 10 mil, därefter 20 mil, 4 mil och över 30 mil där avståndet kräver övernattnig.

Avgifter

För en utbildning kan såväl företagare som hobbyuppfödare tänka sig att betala ca 1000-2000 kronor, därefter under 1000 kronor eller 2000-5000 kronor. Mellan 11 och 17 % kan tänka sig att betala över 5000 kronor.

För en kurs eller kompetensutveckling vill båda grupperna helst betala under 1000 kronor. Företagarna kan tänka sig att betala mer, mellan 1000-2000 kronor. Endast ett fåtal kan tänka sig att betala mer än 5000 kronor.

Datakunskaperna hos de företagare som har besvarat enkäten är mycket goda eller goda. Någon äldre har svarat att datakunskaperna är dåliga. Bland hobbyuppfödarna har man goda eller mycket goda datakunskaper. Dåliga datakunskaper anges av ca 8,5 %.

Det är förmodligen personer med goda datakunskaper som har svarat på enkäten.

Beskrivning och värdering

Den utbildningsstruktur som finns idag är presenterad i Fas 1 av projektet Hästavel och uppfödning med kvalitet. I Fas 2 har inga nya uppgifter framkommit som visar att det finns någon bättre struktur.

Däremot visar enkätsvaren i Fas 2 att majoriteten, 75 % av företagarna och 85 % av hobbyuppfödarna, vet lite eller inget om de utbildnings- och kursverksamheter som existerar idag. Eftersom många välutbildade inom branschen har svarat på enkäten tyder detta på att man har dålig kontroll och eventuellt tror att det finns andra kurser eller utbildningar som i praktiken inte finns. Många har svarat att de gått avelskurser men inte var.

Med hänvisning resultaten i Fas 1 och efter beslut av Hästnäringens Avelskommitté så sker i detta arbete ingen värdering av dagens utbildningar.

I Fas 1 framkom att utbildning på akademisk nivå är relativt väl utbyggd genom SLU:s utbildningar. De eftergymnasiala KY-utbildningarna har en mer praktisk inriktning och kvalitetsgranskas av KY-myndigheten. Naturbruksgymnasierna följer Skolverkets kursplan som gäller över hela landet. Övriga kurser och utbildningar är svåra att värdera nivån på då de arrangeras sporadiskt eller är relativt nya.

Behov

Enkätsvaren och kommentarer från deltagarna vid ett seminarium där representanter för avel och utbildning i Sverige var inbjudna, den 19 augusti 2008 på Solvalla, visar att det finns behov av lättillgänglig avelsutbildning. Behovet gäller framför allt grundläggande kunskaper om avel och uppfödning. Därefter finns det kunskapsbehov om affärsutveckling, juridik, marknadsföring, försäljning och internationella aspekter på handel och regler.

Det planeras och föds föl och av enkäten framgår att det finns många nya uppfödare såväl inom företagande som inom hobbyuppfödning. Det framgår också att man är intresserad av det mesta inom området avel och uppfödning. Det tyder på att man inte söker spetskompetensen i första hand.

Begreppet rådgivning verkar inte vara allmänt känt inom hästbranschen. Att skapa nätverk verkar inte vara intressant i detta forum så frågan är om det finns något sådant behov. ”Nätverkande” sker ofta informellt och beror på vad man söker, om det gäller den egna hingsten eller stoet osv. så är det genast intressant.

En trend i dagens samhälle är att man vill hitta information snabbt, det ska vara lätt att kunna ringa, maila, söka på Internet, finna litteratur, hitta personliga kontakter mm. Detta visar på en helhet med många olika informationskällor. Information får inte kosta för mycket, varken i tid eller i pengar. Det är här man måste möta den nya uppfödaren. De som svarat på enkäten söker i första hand information om utbildning och kompetensutveckling när det gäller avel

och uppfödning på Internet. Därefter söker man via bransch/avelsorganisationer, facklitteratur, tidskrifter och personliga kontakter.

Eftersom det finns en struktur för högre utbildning inom branschen är det främst den utbildning och de kurser som kan anordnas genom avelsföreningarna som behöver ses över. Det är lämpligt att man kan finna samma basutbildning hos samtliga avelsföreningar.

Förslag Fas 3

Internet är ett kraftigt verktyg för att snabbt nå en målgrupp, vilket även har visat sig i enkätundersökningen om avel och uppfödning med kvalitet, där svarsfrekvensen var mycket hög med tanke på den begränsade tid enkäten varit tillgänglig. Enkäten har nått en bredd av uppfödare inom de flesta hästraser som finns i Sverige. Med anledning av detta föreslås följande:

- Ett gemensamt webbutbildningspaket för hästbranschens avelsorganisationer bör utformas på grundläggande nivå. Denna utbildning kan sedan hanteras av olika anordnare och kompletteras med enstaka träffar, studiebesök och träffar inom raserna.
- En utbildning i affärsutveckling inom hästavel utformas. Denna kan också läggas som ett komplement till den grundläggande webbutbildningen.
- Samordning och diskussion bör ske mellan de avelsorganisationer som redan har ett utformat material för en grundläggande avelsutbildning; ASVT och SIF är exempel på sådana. Det finns också ett grundläggande studiematerial "Uppfödarskolan" utformat av Länsstyrelsen Dalarnas län.
- Det gemensamma materialet bör göras tillgängligt för en större massa på ett lättillgängligt sätt genom att hänvisa till organisationernas hemsidor och kurser. På så sätt skapas nya nätverk och insikt i att grundläggande kunskap om hästavel är generell för alla raser.
- Det bör finnas en tydlighet gällande plattform där kursen läggs, äganderätt, kurskostnad, administration, serverkostnad, uppdatering mm.